

Raadsvoorstel

Onderwerp: Programma water en riolering Velsen 2024-2028

Datum collegevergadering	14 november 2023	Ambtenaar	T. Nierop R. van Hardeveld
Zaaknummer	25948	Telefoon	
Portefeuillehouder(s)	M-T. Meijs	E-mailadres	tnierop@velsen.nl rhardeveld@velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het Programma water en riolering Velsen 2024-2028 vast te stellen.

Samenvatting

Er is een programma water en riolering (PWR) 2024-2028 opgesteld voor de gemeente Velsen. Het programma is de opvolger van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Het vGRP is qua planperiode verlopen en is verouderd. Riolering is een onmisbare voorziening om de volksgezondheid, het milieu en de leefbaarheid te beschermen. Met het PWR geeft de gemeente invulling aan haar drie wettelijke zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater. Het PWR zorgt voor een onderbouwing voor de rioolheffing voor de komende jaren. Ook bevat het PWR de aanpak (incl. financiën) voor klimaatadaptatie, het onderhoud van gemeentelijke watergangen en is het Omgevingswet-proof. Het college heeft het ontwerp ter inzage gelegd en haar waterpartners om een reactie gevraagd. De waterpartners hebben inhoudelijk bijgedragen aan het opstellen van het PWR. Het college legt het PWR nu ter besluitvorming voor aan de raad.

Inleiding

Het riolerings- en watersysteem is het meest waardevolle bezit (in kapitaal uitgedrukt) van de gemeente. Het is cruciaal voor de volksgezondheid, het milieu en de leefbaarheid van de stedelijke omgeving. Het riolerings- en watersysteem heeft via de rioolheffing een eigen financieringssysteem om dit te borgen. Het PWR omschrijft hoe de gemeente Velsen komende jaren uitvoering geeft aan deze taken.

Het PWR is de opvolger van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan. Het PWR is ter inzage gelegd en voor een reactie aangeboden aan Rijnland, HHNK, provincie, RWS en de omgevingsdiensten. Het PWR wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

Het PWR bestrijkt een periode van 5 jaar (2024 t/m 2028). Een periode van 5 jaar is een realistische termijn voor het inschatten van maatregelen en financiën. We verwachten dat binnen de looptijd van het PWR geen grote wijzigingen in beleid plaatsvinden. Financieel wordt elke planperiode een langere termijn bekeken, namelijk 60 jaar.

Beoogd doel en effect van het besluit

De hoofddoelen van het PWR zijn:

- Het beschermen van de volksgezondheid, het voorkomen van (grond)wateroverlast en zorgen voor schoon en ecologisch gezond water. Dit zijn de wettelijke zorgplichten.
- Velsen klimaatbestendig maken.
- Bijdragen aan een duurzaam Velsen.
- Het onderbouwen van de rioolheffing.

Argumenten

- Gezonde en veilige leefomgeving
Het riolerings- en watersysteem draagt in hoge mate bij aan een gezonde en veilige leefomgeving in Velsen. Het beschermt de volksgezondheid, het milieu en moet klaar zijn voor toekomstige uitdagingen (met name klimaatverandering). Dit verdient een duidelijke visie en een goed onderbouwde financieringsstructuur. Met dit PWR geven wij hier invulling aan.
- Wettelijke zorgplichten
Het PWR laat zien hoe de gemeente Velsen de drie wettelijke zorgplichten invult:
 - o Doelmatige inzameling en transport van afvalwater;
 - o Doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater;
 - o Voorkomen of beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand
- Voldoende water
Beheersing van de grondwaterstand met drainage is belangrijk om overlast te voorkomen. Tegelijk willen we op andere plekken extra grondwatervoorraden aanleggen om droge perioden door te komen. Binnen het watersysteem (oppervlaktewater en grondwater) is het belangrijk water te kunnen opslaan, te bergen en af te voeren.
- Goed en gezond water
Het water biedt een leefgebied voor flora en fauna en een goede waterkwaliteit is hierbij een basisvoorwaarde. De oevers van het stedelijk water kunnen een aantrekkelijke omgeving zijn om te ontspannen. Water en riolering hangen nauw met elkaar samen en zijn bepalend voor onze leefomgeving. Dit programma gaat over het oppervlaktewater dat in onderhoud is bij de gemeente. We sluiten aan bij de visie van de hoogheemraadschappen op het beheer van hun oppervlaktewater.
- Duurzaamheid
Het verminderen van de CO₂-uitstoot, grondstoffengebruik (circulariteit) en een veranderend klimaat zijn thema's die raken aan water en riolering. Als opdrachtgever van de uitvoering van rioolvervangingen, renovaties of onderhoud kan de gemeente haar inkoopkracht benutten door de CO₂-uitstoot te verlagen, het grondstofverbruik te verminderen en de omgeving klimaatbestendig te maken. Bij klimaatverandering met meer hevige buien en warmere, drogere zomers streven we naar minder verharding in de stad, vergroenen en het vasthouden van water. Dit past ook bij de strategie van de rijksoverheid waarbij water leidend moet zijn bij

de ruimtelijke ordening (kabinetsbrief water- en bodemsturend). Water en riolering kunnen waardevolle warmtebronnen zijn binnen de energietransitie.

- Toekomstbestendig

Het PWR werkt de Visie op Velsen 2050 verder uit, waarin bevolkingsgroei, digitalisering, klimaatverandering en circulaire economie belangrijke onderwerpen zijn die raken aan water en riolering. Dit programma is ook verbonden aan het beleid voor ruimtelijke ordening in Velsen (Woonvisie Velsen 2040) en sluit aan op de Omgevingswet die in 2024 in werking treedt. Binnen de metropoolregio Amsterdam spraken we af dat we streven naar een klimaatbestendige nieuwbouw om inwoners minimaal een basisveiligheidsniveau mee te geven. De hemelwaterverordening speelt hier een zeer belangrijke rol in. De hemelwaterverordening wordt apart ter besluitvorming aangeboden. Zo worden we 'klaar voor de toekomst'.

- Slimmer werken

Door toepassing van data gedreven rioleringsbeheer is financiële besparing te realiseren en veel duurzaamheidswinst in te boeken. Binnen het PWR verschuiven we deze middelen naar de financiële middelen die nodig zijn om de klimaatadaptatiemaatregelen uit het Groenstructuurplan uit te kunnen voeren. Denk aan initiatieven om tegels uit tuinen te verwijderen, en groen terug te planten. Deze verschuiving heeft geen gevolg voor inwoners en bedrijven. Voor hen blijft de rioolheffing gelijk (behoudens een inflatiecorrectie).

Alternatieven

Het alternatief is om geen PWR vast te stellen. Er zal dan worden gewerkt conform het huidige vGRP en we werken alvast toe naar het PWR. Het beleid sluit dan helaas niet aan bij de huidige en toekomstige uitdagingen (vooral op het gebied van klimaat, duurzaamheid en bewust beheer). In de omgevingsvisie van Velsen zal dan geen visie op water- en riolering zijn opgenomen. De financiële structuur en de rioolheffing zal dan onvoldoende onderbouwd zijn.

Risico's

- Bewust beheer vraagt aandacht en extra inzet

Bewust beheer zorgt voor een flinke besparing op investeringsniveau. Dit wordt mogelijk gemaakt door de levensduur van bepaalde (minder cruciale) onderdelen van het systeem te verlengen van 60 jaar naar 80 jaar. Om dit veilig te doen, binnen aanvaardbare risicogrenzen, is het zeer belangrijk om de kwaliteit van deze objecten goed te monitoren. Het monitoren gebeurt hoofdzakelijk door het uitvoeren van inspecties en het beoordelen van deze inspecties. Dit resulteert in gerichte maatregelen voor zowel onderhoud als investeringen (data gedreven werken). Dit is anders dan de huidige werkwijze en heeft aandacht en capaciteitsinzet nodig.

- De gemeente kan het niet alleen

Ruim 50% van het verhard oppervlak binnen de gemeente Velsen is niet in eigendom van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente andere grondeigenaren, zoals bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties heel hard nodig heeft om de uitdagingen van klimaatverandering het hoofd te kunnen bieden. Daarom is de hemelwaterverordening opgesteld, waarin de gemeente de spelregels opstelt voor het hemelwater dat valt op nieuwe particuliere percelen (of grote verbouwingen). De hemelwaterverordening wordt separaat aangeboden en het is belangrijk dat de gemeente de hemelwaterverordening ook vaststelt. De hemelwaterverordening is de juridische vertaling van het convenant Klimaatbestendige woningbouw van de metropoolregio Amsterdam die Velsen in 2020 ondertekende. Naast deze regels blijft het belangrijk om inwoners en bedrijven te blijven enthousiasmeren om

GEMEENTE VELSEN

te vergroenen. Publieksacties zoals de groene dakenaanpak, NK Tegelwippen, vergroenen schoolpleinen en bedrijventerreinen blijven belangrijk.

Programma

Programma Water en Riolering

Kader

Bij de komende inwerkingtreding van de Omgevingswet (2024) vervalt de wettelijke verplichting voor de gemeente om een GRP op te stellen. De gemeente Velsen kiest ervoor om de planvorm voort te zetten in de vorm van dit PWR. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het PWR ingepast in de Omgevingsvisie van Velsen. Tot die tijd valt het PWR officieel onder de Wet milieubeheer, de Gemeentewet en de Waterwet.

Participatie en inspraak

- De hoogheemraadschappen (Rijnland en Hollands Noorderkwartier) en de omgevingsdiensten (IJmond en Noordzeekanaalgebied) zijn nauw betrokken geweest bij het opstellen van het PWR. Het PWR is onlangs voor een reactie aan hen voorgelegd. Daarnaast is een reactie gevraagd aan de provincie. Rijnland heeft een positieve reactie gestuurd (zie bijlage).
- Het PWR is samen met de Hemelwaterverordening Velsen 2023 zes weken ter inzage aangeboden. Er zijn geen reacties binnengekomen. Het PWR wordt nu ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Financiële consequenties

- Het besluit heeft geen financiële consequenties voor inwoners en bedrijven. De rioolheffing blijft tijdens de planperiode gelijk en blijft flink lager dan het landelijke en regionale gemiddelde.
- Door het toepassen van 'bewust beheer' besparen we op de investeringsuitgaven. We laten de minder risicovolle riolering langer liggen. Binnen het PWR verschuiven we deze besparing naar de benodigde investeringen in de uitvoering van de klimaatadaptieve maatregelen.
- Meer data gedreven werken (via bewust beheer) en een tekort op de deeltaak onderhoud zorgen voor een tekort van 1fte op het totaal aan zorgtaken. Daarom is in financiële berekening rekening gehouden met een toename van de personele lasten. Deze extra fte wordt later gevraagd via de Perspectiefnota.

Uitvoering van besluit

- Op basis van het PWR worden veel werkzaamheden uitgevoerd. Het PWR heeft vier speerpunten, namelijk de "Vier van Velsen":
 - 1 bewust beheer
 - 2 slim sturen
 - 3 samen sterk

GEMEENTE VELSEN

4 klaar voor de toekomst

De uitvoeringsmaatregelen die aan de vier van Velsen zijn gekoppeld zijn opgenomen in Bijlage XII "Overzicht van maatregelen planperiode 2024-2028" (Bijlagenrapport PWR).

- De visie in het PWR is later in te voegen in de Omgevingsvisie van de gemeente Velsen, met verbindingen met ruimtelijke ordening, duurzaamheid, het groenstructuurplan en klimaatadaptatie.
- Perspectiefnota

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

- Programma water en riolering
- Bijlagenrapport PWR

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

- Praatplaat PWR
- Reactie Rijnland

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

De burgemeester,

D. Veurink

F.C. Dales